

Bärkraftigt byggande och boende

Kursen som hjälper dig gå från tanke till handling

Kursdeltagare under en studieresa

Några av böckerna i byggbiblioteket

Presentation av projektuppgift

Kursdeltagare under ett studiebesök

Ny kursstart hösten 2009!

Är du intresserad av ekologiskt och resurshushållande byggande och boende, företrädesvis på landsbygden? Skulle du vilja bygga eller renovera ett eget hus?

Här är kursen för dig där vi går från tanke till handling. Sedan 2004 har över 130 personer deltagit i kursen Bärkraftigt byggande och boende vid Högskolan Dalarna och en ny kurs startar hösten 2009. Studierna är på kvartsfart och undervisningen är förlagd till Stjärnsund i södra Dalarna.

Februari 2009

Bo på landsbygd

Många människor, närmare en halv miljon enligt en studie gjord av Glesbygdsverket 1999, säger att de vill flytta ut på landsbygden om de får möjlighet. Viktiga motiv är att få en bättre boendemiljö med mindre stress och att komma närmare naturen.

En del hittar sitt drömhus som de kan renovera. Andra vet en plats dit de vill flytta, men utan att hitta det hus de vill ha. Då väcks tanken på att bygga nytt. Låga andrahandsvärden för hus på landsbygden kan dock göra att nybyggnation av traditionella hus inte är realistiskt. Det finns dock goda exempel på att det går att bygga ”billigt”. Nybyggnation ger samtidigt stort utrymme för nyskapande vilket kan höja kvalitén på boendet ytterligare.

Kurs i Stjärnsund

Hösten 2004 startades en kurs i bärkraftigt byggande i Stjärnsund. Kursen blev fullteknad och sedan dess har kursen genomförts ytterligare tre år. Tanken med kursen är att hjälpa människor att förverkliga egna byggprojekt. Kursen är inte en ren byggkurs där man utbildar sig till ”byggare” – för det krävs det betydligt mer utbildning och erfarenhet. Däremot kan kursen visa processen från tomtköp, ansökan om bygglov till budget och långsiktig finansiering. Kursen kan också visa möjligheter, både vad gäller byggtekniker, material och tekniska lösningar för t ex uppvärmning, vatten och avlopp så att man kan planera och kanske bygga i samverkan.

Bärkraft

Ordet bärkraftigt betyder i detta sammanhang flera saker. Kursens tonvikt ligger på miljövänlig och naturnära teknik. Bärkraftigt byggande och boende kräver effektiv hushållning med resurser. Kursen behandlar därför hur byggande på landsbygd kan kombineras med lokal

försörjning. Det är viktigt att det framtida byggandet och boendet sker i samklang med den närmaste omgivningen, med grannar och med bygden i sin helhet. En helhetssyn som innefattar sociala aspekter på såväl byggandet som boendet är en viktig del i kursen.

Kursdeltagare under studieresa, våren 2005

Många som flyttar till landsbygden vill ha ett billigt och ekonomiskt hållbart boende. Då behöver man inte arbeta lika mycket för sitt uppehälle och får mer tid över till att t ex odla och engagera sig i lokalsamhället. Detta kan innebära att man lägger ner mycket av sin egen tid på byggandet och därmed minskar kostnaderna för köpt arbetskraft. För andra innebär ett billigt byggande att man väljer enklare och kanske mindre bostäder än vad som är brukligt och/eller att man intresserar sig för mer okonventionella byggmetoder. Sunda men ändå billiga hus på landsbygden är en stor utmaning inför framtiden!

Kursinnehåll

Kursen är en 15 hp kurs på högskolenivå som genomförs på kvartsfart. Vi träffas vid åtta tillfällen under året, torsdag-fredag. Kursen är förlagd i Stjärnsund i södra Dalarna. Träffarna har olika teman som behandlas under föreläsningar och seminarier, och studiebesök.

De teman som ingår är bl a

- Social och ekologisk tillväxt och välfärd, att leva på landsbygd

- Finansiering, gemensamt byggande och gemensamma byggnader
- Byggprocessen från idé till färdig byggnad, den kommunala processen
- Att planera byggnader utifrån platsens förutsättningar
- Byggmaterial, färg och ytbehandling
- Byggmetoder
- Arkitektur och planlösning
- Uppvärmning och energieffektivitet
- Ventilation och inomhusklimat
- Vatten, avlopp, fast avfall och odling
- Från idé till handling – hur går man vidare.

Projektuppgift

Parallellt med denna del så tillämpas kunskaperna i en konkret projektuppgift som är en planering av ett byggprojekt. Projektuppgiften redovisas i en programhandling som består av beskrivande text och ritningar av såväl tomt som byggnader och som kan ligga till grund för en projektering.

Gruppdiskussioner vid Fridhem, Stjärnsund

Har man inget eget byggprojekt tilldelas man en tomt i Stjärnsundstrakten att utgå från för en planering av ett fiktivt byggprojekt. Projektuppgiften är också lämplig att genomföra i grupp om man planerar gemensamt byggande, antingen i sin helhet eller delvis i form av gemensamma anläggningar, gemensam förvaltning eller att man på olika sätt vill samordna byggandet för att minimera kostnaderna.

Undervisning och examination

Examination av kursen sker genom redovisning av seminarieuppgifter och genomförd projektuppgift. Det förutsätts också att man deltagit aktivt och varit med på de flesta träffar. Förberedelser för seminarier och arbete med den egna projektuppgiften sker på hemorten.

Vi planerar även att göra en längre studieresa under våren, då vi tittar på olika typer av miljöanpassat byggande och ekobyar.

Lärare och undervisning

Huvudlärare är Ingemar Nygren, adjunkt i byggt teknik vid Högskolan Dalarna med erfarenhet från såväl praktiskt byggande som ett flertal kurser i ekologiskt byggande. Övriga lärare är Kåre Olsson, bl a initiativtagare till kursen resursbevarande försörjning i Skattungbyn, Landskapsarkitekt Michael Bergman, och Mats Rönnelid, lektor i Energi och Miljöteknik vid Högskolan Dalarna.

Undervisningen sker i inspirerande miljö i den nyligen renoverade Stora Herrgården från slutet av 1700-talet. I brukskontoret på herrgårdsområdet finns ett större rum som fungerar som kombinerat arbetsrum och bibliotek där du kan hitta såväl praktiska handböcker och kartor som böcker för inspiration.

Kontakta oss!

”Bärkraftigt byggande och boende”, attn.
Mats Rönnelid, Högskolan Dalarna, 78188
Borlänge.
Epost: ekobygg@du.se, tel 023/778712
Hemsida:
www.stjarnsund.com/ekobygg.php

Praktiska saker som anmälan, behörighet etc.

Anmälan till kursen Bärkraftigt byggande och boende görs 15/3-15/4 via hemsidan www.studera.nu. Du hittar den aktuella kursen genom att leta efter kurser på Högskolan Dalarna och ämnet bygg/byggt teknik (Anmälningsskoden är HDA-H29AR). Efter sista anmälningssdagen kan plats erbjudas om det finns restplatser kvar. Har du problem med hemsidan kan du kontakta oss på adressen på sidan 3! Då kursen är en högskolekurs på grundläggande nivå krävs grundläggande behörighet vilket innebär att man ska ha godkända gymnasiebetyg i svenska och engelska, dessa dokument bifogas ansökan.

Kursen är kostnadsfri, men kostnader för litteratur och egna omkostnader som t ex

kopiering tillkommer. Dessutom tillkommer obligatorisk kåravgift på ca 150 kr/termin. Under våren planeras en lägre studieresa som deltagarna delvis bekostar själva. För dig som kommer utifrån finns också kostnader för resor till Stjärnsund samt uppehälle i form av övernattnings och mat. Till det senare finns goda möjligheter genom kursgården Fridhem som erbjuder billigt boende och vegetarisk matservice. Vi planerar under visningen så att man ska hinna med det tidiga morgontåget från Stockholm (som tågtiderna ser ut våren 2009). I samband med kurstillfällena planerar vi ibland olika kvällsaktiviteter som föreläsning och samkväm för att ge kursdeltagarna ytterligare möjlighet att inspirera sig själva och varandra.

Stjärnsund i södra Dalarna

Stjärnsund i Hedemora Kommun är en liten ort (ca 500 invånare med omlandet inräknat) med stora kulturmiljövärden och utbyggd infrastruktur i form av t ex en mindre närbutik, skola och förskola, café, kursgård, idrottsanläggning och museum. Dessutom finns ett livaktigt kultur- och föreningsliv. Sedan mitten av 1980-talet har befolkningen i Stjärnsund ökat. Idag råder brist på bostäder, inte minst pga. låg befolkningsomsättning då de som bor på orten trivs här.

Bland de boende på orten finns ett brett engagemang för bygdens framtid. Hedemora kommun stödjer tanken på nybyggnation i Stjärnsund, bl a genom att man för närvarande förhandlar om större markinköp i Stjärnsundsområdet för att möjliggöra avstyckning av tomter. I Stjärnsund finns även ett starkt engagemang för frågor som rör miljö och helhetssyn vilket gör det naturligt att tänka i termer av ekologiskt och resurshushållande byggande och boende. Kursen vänder sig därför inte minst till personer med intresse för att bosätta sig i Stjärnsundstrakten. Vill du veta mer om Stjärnsund och Fridhem kan du läsa på Internet, www.stjarnsund.com eller www.frid.nu.

Nedre Nybo, Stjärnsund. Arbetarbostäder från 1910-talet.

